

Deel 1

La dame au cochon

T elkens als Thomas Berg het programmaboekje van het nieuwe theaterseizoen toegestuurd kreeg en de toneelstukken selecteerde die hij in de loop van het jaar wilde zien, moest hij aan het bekende citaat van Vondel denken: *De wereld is een schouwtoneel, elk speelt zijn rol en krijgt zijn deel.*

Waarom die gedachte hem op zo'n moment overviel, was niet duidelijk. Misschien omdat de beroemde dichter en toneelauteur net had omgekeerd waar het in het theater om te doen is: een schouwtoneel maken van een stukje wereld en dat zo levensecht op de planken brengen dat het publiek met de acteurs meeleeft alsof het zelf aan het gebeuren deelneemt. Catharsis, noemden de oude Grieken dat.

Berg was aangenaam verrast toen hij zag dat het nieuwe seizoen geopend werd met een klassieke tragedie. En niet de eerste de beste, het ging om *Koning Oidipous* van Sophocles, een stuk dat bekendstond als de tragedie der tragedies.

Lang geleden, als zeventienjarige, had hij meegespeeld in een schoolopvoering van het toneelstuk. Jammer genoeg niet als Oidipous, daarvoor ontbrak hem volgens de leraar het nodige acteertalent. Hij speelde een boodschapper, geen onbelangrijke rol weliswaar, maar meer dan een nevenpersonage was hij niet geweest. De hoofdrol werd vertolkt door een andere jongen uit de klas wiens naam hij was vergeten. Wat hij wel nog wist, was dat het meisje dat Jokaste speelde, Martine heette en dat hij tot over zijn oren verliefd was op haar. Dat was trouwens de belangrijkste reden waarom hij aan de audities had deelgenomen.

Berg glimlachte bij de herinnering. Zowel tijdens de repetities als daarbuiten had Martine enkel oog gehad voor de hoofdrolspeler. In dat opzicht sloot de situatie perfect aan bij Vondels citaat: de wereld als een schouwtoneel, want in werkelijkheid gebeurde exact hetzelfde als wat zich op het podium afspeelde. In het toneelstuk had hij slechts een bijrol, in het leven van Martine ook.

Misschien, dacht hij soms, was er nog een andere reden waarom hij geregeld aan het citaat van Vondel moest denken. Als hoofd van de dienst geweld bij de Federale Politie van Leuven werd hij voortdurend geconfronteerd met mensen die zich anders voordeden dan ze waren, die een theaterstukje opvoerden om hun aandeel in een misdaad te minimaliseren of zelfs te ontkennen. Op die manier werd de verhoorkamer inderdaad herleid tot een schouwtoneel en zijn rol bestond erin om uit te maken wat gespeeld was en wat echt.

Hij legde het programmaboekje op de terrastafel en liep de keuken in om zich nog een koffie in te schenken. Het was kwart over tien. De thermometer tegen de buitenmuur gaf zevenentwintig graden aan, een regelrechte kwelling zo vroeg op de dag. De voorbije week was de temperatuur opgelopen tot ver boven de dertig en dat terwijl het nog maar 4 juni was. Wendrickx, de jongste en meest milieubewuste van zijn collega's, weet het fenomeen aan de opwarming van de aarde, zoals hij elke weerkundige abnormaliteit beschouwde als de voorbode van een klimatologische ramp. Op dat vlak was hij een doemdenker eersteklas.

Het was stil in de flat. Sinds Wilfried, de eigenaar van het pand, een jaar geleden was vermoord, stond de rest van het zeventiende-eeuwse gebouw te koop, maar de prijs was zo hoog dat tot nu toe alle gegadigden hadden afgehaakt. Berg had de flat op de benedenverdieping geërfd en hoewel hij

Wilfried daar dankbaar voor was, had hij liever de rest van zijn leven huur betaald dan zijn vriend en huisbaas te moeten missen. Intussen was hij over het ergste verdriet heen, maar dat hij boven geen voetstappen of muziek meer hoorde, was hij nog altijd niet gewoon.

De hitte van de afgelopen dagen had zich tussen de muren van de flat genesteld, ook al had hij ramen en deuren zoveel mogelijk dichtgehouden. Eigenlijk was het te warm voor koffie, maar zonder zijn dagelijkse portie cafeïne raakte hij 's morgens niet op dreef, ook niet op zondag. In het voorbijgaan wierp hij een blik op zijn verzameling orchideeën in de zeshoekige, glazen uitbouw van de keuken. De serre stond op het noorden gericht, maar toch hadden de planten last van de hitte. Hij mocht niet vergeten ze straks opnieuw te benevelen.

Ook op het terras was de aarde in de bloembakken kurkdroog en dat terwijl hij gisteren een halfuur lang in de weer was geweest met water geven. Op het eind van de tuin, vlak bij de twaalfde-eeuwse ringmuur, hingen de takken van de treurwilg er slap bij. Er was al drie weken geen druppel regen meer gevallen en volgens het weerbericht zou daar niet snel verandering in komen. De boeren klaagden steen en been en voorspelden nu al mislukte oogsten, extreem hoge voedselprijzen en landbouwbedrijven die over de kop gingen. Op den duur kreeg Wenderickx nog gelijk met zijn onheilsberichten.

Berg nam het programmaboekje van het nieuwe theaterseizoen weer ter hand. Het was een feesteditie, want de schouwburg van Leuven vierde dit jaar zijn honderdvijftigjarig bestaan. Op 3 september 1867 was er voor het eerst een toneelstuk opgevoerd in het splinternieuwe gebouw in de Bondgenotenlaan: Shakespeares *Romeo en Julia* en die verjaardag zou met de gepaste luister worden herdacht. Een van de initiatieven heette *Eigen Kweek*. Het gaf aan talent uit Leuven de kans om aan de

festiviteiten deel te nemen en verschillende amateur-gezelschappen hadden enthousiast hun medewerking toegezegd. Een daarvan, De Spieghel, was de eer te beurt gevallen om de spits af te bijten. Nog voor het eigenlijke theaterseizoen begon, mochten ze bij wijze van avant-première het toneelstuk *Koning Oidipous* op de planken brengen.

De première vond plaats op zaterdag 10 juni. Dat was al snel, zeker als je nog een plaats wilde bemachtigen, maar het nieuwe programmaboekje verscheen altijd voor de zomer omdat het nieuwe seizoen in september van start ging. *Koning Oidipous* viel dus buiten de reeks, een extraatje ter ere van het feestjaar.

Berg liet zijn ogen over de namen van de acteurs gaan. Hij las dat de opvoering gebaseerd was op een recente tekstbewerking van een zekere Herman Lateur, professor Latijn aan de faculteit letteren, die al verschillende vertalingen van klassieke toneelstukken op zijn actief had.

Berg nam zich voor naar de opvoering te gaan kijken, al was het maar uit puur jeugdsentiment. Hij liep opnieuw de flat in om een plaats te boeken, toen hij zijn mobiel hoorde afgaan. Het toestel lag op de keukentafel. Hij zag dat het de centrale was. Op een zondagochtend voorspelde dat weinig goeds.

De dienstdoende agent deelde hem mee dat het lijk van een man gevonden was in een van de vijvers van de norbertijnenabdij Park in Heverlee, een randgemeente van Leuven. De technische recherche was al gewaarschuwd, de politiearts ook. Iemand van zijn team was op weg om hem op te pikken.

‘Gaat het om zelfmoord?’ vroeg Berg.

‘Daar heb ik geen informatie over, hoofdinspecteur.’

‘Is de onderzoeksrechter gebeld?’

‘Mijn collega is daarmee bezig.’

‘Goed. Bedankt.’

Berg verbrak de verbinding. Daar ging zijn vrije dag. Hij deed de terrasdeur op slot en liep naar buiten om op zijn collega te wachten. De straat trilde van de hitte. Aan de overzijde boog hij zich over de arduinen balustrade van de Dijle. Het water stond lager dan ooit, een opvallend contrast met vorige lente toen het zo hard had geregend dat de rivier buiten haar oevers was getreden. Hij riep zich het domein van de Parkabdij voor de geest. Het lag ten zuiden van Leuven, in vogelvlucht ongeveer twee kilometer verwijderd van het politiebureau.

De voorbije jaren had hij de abdij een paar keer bezocht tijdens een Open Monumentendag, eenmaal zelfs samen met Wilfried. Het kloostercomplex was in 1129 gesticht, maar in de loop der eeuwen was het geregeld verbouwd en uitgebreid. Tegenwoordig woonden er nog maar een handvol geestelijken die het enorme domein onmogelijk konden onderhouden, zodat er dringend moest worden ingegrepen om dit stukje religieus erfgoed voor de toekomst te bewaren. Om die reden had het stadsbestuur een erfpachtovereenkomst afgesloten met de norbertijnen waardoor de stad mede-eigenaar werd van de abdij en de zorg ervan op zich nam. Op dit ogenblik werden verschillende gebouwen gerestaureerd en hadden andere al een nieuwe bestemming gekregen.

Berg zag de witte Opel Insignia om de hoek van de Brouwersstraat verschijnen. Hij had verwacht dat Coens hem zou oppikken, maar het was Wenderickx die achter het stuur zat.

‘Morgen, chef.’

‘Morgen.’

Berg klikte zijn veiligheidsgordel vast. De airco, merkte hij, draaide gelukkig op volle toeren.

‘Is Coens al ter plaatse?’

‘Ja. Zeebos en Geeraerts ook.’

‘En Lou?’

‘Die komt later.’

‘Waarom?’

‘Haar dochtertje heeft examens en omdat het waarschijnlijk om zelfmoord gaat, dacht ze dat...’

‘Hoezo zelfmoord? Wie beweert dat?’

‘Coens. Naar het schijnt heeft de man zijn schoenen en sokken uitgetrokken voor hij het water inliep. Dat wijst erop dat we met een zelfdoding te maken hebben.’

‘Dat wijst nergens op.’

Wenderickx wierp hem een vragende blik toe.

‘Wil je dat ik Lou opnieuw bel?’

Berg aarzelde.

‘Nee, wacht nog even. Ik wil eerst de plaats delict zien.’

Wenderickx gaf gas. Zoals elke zondagochtend lagen de straten er verlaten bij, maar ook de afgelopen dagen was het opmerkelijk rustig geweest in de stad. Dat had niet alleen te maken met de hittegolf, ook met de blokperiode van de studenten. Nu de examens voor de deur stonden, ging een groot deel van hen voor langere tijd naar huis. Dat had als voordeel dat er minder afleiding was en meer ouderlijke controle, wat normaliter een doorn in het oog was van elke student, maar in deze omstandigheden beschouwd werd als een welkome hulp.

Wenderickx reed de ringweg op, sloeg aan de Parkpoort rechtsaf en volgde de Geldenaaksebaan tot aan de spoorwegbrug. De ingang van het Parkdomein werd geflankeerd door twee hoge stijlen in arduin, met daarop telkens het beeld van een zittende leeuw die zijn voorpoten op een wapenschild liet rusten. Onder het dier aan de linkerkant stond in halfverheven stenen letters ANNO, onder het andere 1725.

De abdijdreef was met kasseien bestraat. Het eerste gebouw dat ze passeerden, was de Mariapoort met links en rechts forse schampstenen die de hoeken van de doorgang eeuwenlang

tegen karrenwielen hadden beschermd. Ongeveer driehonderd meter verder lag de Sint-Janspoort, zo genoemd naar het beeld van de Heilige Johannes Evangelist dat boven de doorgang prijkte. Aan de rechterkant bevond zich een lager, zestiende-eeuws gebouw dat vroeger had dienstgedaan als watermolen en sinds kort was gerenoveerd en heringericht als brasserie. Aan de achterkant, wist Berg, had het een houten terras met een prachtig uitzicht over de vijvers van de abdij.

Eenmaal de Sint-Janspoort voorbij hield Wenderickx halt op het neerhof. Het bestond uit een groot grasveld met aan de linkerkant een zeventiende-eeuwse, onlangs gerestaureerde pachthoeve en daarnaast een wagenhuis, een enorme tiendenschuur en wat verderop de Norbertuspoort die de noordzijde van het domein afsloot en genoemd was naar de stichter van de orde.

Berg stapte uit. Aan de rand van het grasveld stond slechts één enkele combi van de lokale politie. Waar was het busje van de technische recherche? En de witte Golf van de politiearts? Achter de Mariapoort was een kleine parking, maar waarom je auto zo ver parkeren als je tot hier kon rijden? Het was intussen tien over elf zoals hij kon zien op de klok van de abdijkerk die zich verhief naast het eigenlijke kloostercomplex aan de overkant van het plein. Daar bevond zich het laatste van de drie poortgebouwen dat toegang gaf tot het centrale gedeelte van de abdij.

Wenderickx beduidde dat ze die kant op moesten. In het passeren knikte Berg naar twee agenten die hadden postgevat bij de overdekte passage van het provisorienhuis. De mannen keken hem vragend aan, maar zeiden niets. Op het binnenplein, voor de ingang van het hoofdgebouw, stonden tientallen met allerlei bouwmaterialen volgestouwde pallets en enkele containers vol puin, afkomstig van de restauratiewerkzaamheden die nog een paar jaar zouden aanslepen.

Een oude kastanjelaan leidde naar de achterliggende tuinen en boomgaarden, met daarnaast vier grote vijvers die vroeger door de kloosterlingen werden gebruikt als kweekplaats voor vissen. Tegenwoordig was dit deel van het domein natuur- en wandelgebied dat openstond voor het publiek.

Berg schermde zijn ogen af met zijn hand, zo sterk was de weerkaatsing van de zon op het water. De oevers van de vijvers waren begroeid met manshoog riet, slechts hier en daar kon hij de overkant zien. Wenderickx wees naar rechts. Ze volgden het pad langs de eerste vijver die zich uitstrekte tot voorbij het terras van brasserie De Molen. Ineens konden ze niet meer verder. Berg begreep het niet. Hij draaide zich om naar Wenderickx.

‘Waar moeten we eigenlijk zijn?’

‘Voor zover ik Coens heb begrepen: aan de overkant.’

‘Maar dat lukt niet via deze weg.’

‘Dat wist ik niet, chef. Het enige wat Coens aan de telefoon heeft gezegd, was dat het lijk bij de eerste vijver is gevonden. Dat is deze.’

Er ging Berg een licht op. Daarom waren het busje van Zeebos en de auto van de politiearts nergens te bespeuren.

‘Verdomme, Wenderickx, je hebt ons helemaal doen omlopen. Er is een parkeerterrein achter de Mariapoort dat toegang geeft tot een wandelweg rond de vijvers.’

Wenderickx zette een ongelukkig gezicht op.

‘Ik ben in geen jaren meer hier geweest. Ik dacht dat we...’

‘Alsof het nog niet warm genoeg is,’ bromde Berg.

Ze keerden op hun stappen terug, opnieuw naar het provi-sorenhuis waar de twee agenten nog verbaasder keken dan daarstraks. Vandaar staken ze het neerhof over en liepen tot aan de Mariapoort. Op het achterliggende parkeerterrein zagen ze het busje van de technische recherche staan, de Golf van

Geeraerts, twee andere politiecombi's en de zwarte Audi van Hove. Zelfs de onderzoeksrechter was er intussen al, zoveel tijd hadden ze verloren. Berg wiste met de rug van zijn hand het zweet van zijn voorhoofd en wierp zijn collega een verwijtende blik toe.

Met een mopperende Wenderickx in zijn kielzog liep hij naar het wandelpad. De stoffige, aarden weg draaide naar rechts. Ongeveer tweehonderd meter verder, op de hoek van de vijver, was de doorgang versperd met blauw-wit politielint. Een groepje wandelaars en mensen met een fiets aan de hand reikhalsden naar wat er zich verderop in de dreef afspeelde. Een van de agenten hief het lint omhoog en liet hen passeren. Berg hield Wenderickx staande.

'Vraag die mensen of ze in de buurt wonen en iets gezien hebben.'

'Oké, chef.'

Berg liep de beukenlaan in. De eerste die hem tegemoetkwam, was de onderzoeksrechter. In tegenstelling tot gewoonlijk droeg hij geen pak, maar een katoenen broek en een hemd met korte mouwen. De aanblik was zo ongewoon dat Berg in het dichterbij gaan even dacht dat hij met iemand anders te maken had, tot Hove zijn mond opendeed.

'Waar bleef u, hoofdinspecteur?' vroeg hij geïrriteerd. 'Geeraerts is al een tijdje klaar. Met deze hitte wil hij het lijk zo snel mogelijk laten afvoeren.'

'Ik euh...' Berg wees naar de overkant van de vijver. 'Wenderickx en ik waren verkeerd gelopen.'

De onderzoeksrechter mompelde iets onverstaanbaars. Over zijn schouder zag Berg de politiearts hun richting uit komen.

'En, dokter?' vroeg hij. 'Is de man verdronken?'

'Op het eerste gezicht wel. Andere verwondingen heb ik

niet kunnen vinden, maar laten we voor de zekerheid de obductie afwachten.’

Geeraerts blies van de warmte en wreef met een zakdoek het zweet uit zijn vlezige hals. Voor zwaarlijvige mensen, realiseerde Berg zich, was deze hitte extra belastend. Alleen al het gewicht dat ze moesten meesleuren, was in deze omstandigheden slopend.

‘Hoe laat is de man gestorven?’

‘Rekening houdend met de temperatuur van het water waarschijnlijk tussen 22.00 uur en middernacht. In elk geval niet later.’

Berg keek om zich heen. Er stonden geen straatlantaarns tussen de bomen. Tegenwoordig bleef het licht tot bijna half elf, maar later zag je op deze plaats geen hand meer voor je ogen. Wie pleegde zelfmoord in volslagen duisternis? Mensen die na zonsondergang in hun woning een eind aan hun leven wilden maken, lieten doorgaans het licht branden. De nacht werkte als een rem, dat had te maken met de oerangst voor het donker.

‘Bij het onderzoek van het lijk,’ zei de politiearts, ‘heb ik gemerkt dat de zakken van de man vol stenen zitten.’

‘Stenen?’ herhaalde Hove. ‘Waarom? Als je de bedoeling hebt om zelfmoord te plegen zijn die toch nergens voor nodig.’

‘Het is niet eenvoudig om jezelf te verdrinken,’ antwoordde Geeraerts. ‘Zonder dat je het wil, werkt het lichaam zich naar boven om lucht te happen. Het overlevingsinstinct is vaak sterker dan de drang tot zelfmoord.’

Berg herinnerde zich dat de Britse schrijfster Virginia Woolf op dezelfde manier een eind aan haar leven had gemaakt. Op een koude dag in maart was ze de rivier achter haar huis ingelopen met haar zakken vol keien.

‘Dat wijst er eens te meer op dat we te maken hebben met

een zelfdoding,' zei Hove. Hij klonk opgelucht, alsof hij blij was dat ze met deze hitte de zaak snel konden afhandelen.

'Bel ik de lijkwagen?' vroeg Geeraerts.

'Een momentje nog, dokter.'

'Waarom, Berg? Ik ben klaar. Het is verdomme te warm om hier ook maar één minuut langer te blijven dan nodig.'

'Ik wil het lijk zien.'

'Om wat te doen?' teemde de politiearts, maar Berg antwoordde niet, liet de twee mannen staan en liep naar Coens die op een van de banken onder de bomen zat te telefoneren. Wat verderop lag het afgedekte lichaam van het slachtoffer. Glenn, Zeebos' assistent, nam foto's van de plaats delict, een strook van ongeveer drie meter waar geen riet groeide, zodat je ongehinderd het water in kon lopen. Zeebos zat op zijn hurken en bestudeerde de voetafdrukken in het zand dat in de buurt van het pad rul en droog was, maar drassiger werd naarmate je dichterbij de vijver ging. Vanaf het water sloegen een groep eenden en twee zwanen de ongewone drukte gade.

'Oké, bedankt.' Coens stak zijn mobiel op zak.

'Vertel,' zei Berg.

'De man heet Marcel Heymans, drieënzestig jaar oud, getrouwd, van beroep professor muziekgeschiedenis. Hij woont in de Zwaluwenlaan, dat is in vogelvlucht maar drie à vier kilometer van hier.'

'Ik veronderstel,' zei Berg, 'dat hij zijn identiteitskaart op zak had dat je dat allemaal zo snel weet.'

'Niet op zak, chef. Ze zat in zijn portefeuille. Die stak in een van zijn schoenen, samen met zijn sokken en zijn sleutels.'

Coens wees naar de plaats waar het paar schoenen stond, geen halve meter van de oever verwijderd. Daarna reikte hij naar de plastic zak die naast hem op de bank lag en liet die aan Berg zien. De bruinleren portefeuille zag er kurkdroog uit.

‘Zat er een afscheidsbrief in de schoenen?’

‘Nee.’

‘Een mobiel?’

‘Ook niet. Zeebos heeft overal gezocht, maar niets gevonden. Ofwel had de man geen telefoon bij zich, ofwel ligt die op de bodem van de vijver.’

Berg staaarde nadenkend voor zich uit. De laan was zo lang dat hij het eind ervan niet kon zien. Achter Coens’ rug lagen enkele volkstuintjes die aan de andere kant uitgaven op een woonwijk. Niet ver van de plaats waar de agenten de doorgang hadden versperd met politielint, was een geasfalteerde weg die naar een hoger gelegen straat liep en afgesloten was met een houten hek, zodat alleen fietsers en voetgangers konden passeren.

‘Waar leidt deze laan naar?’

‘Nergens naar. Hij draait gewoon om de vijvers heen.’

De conclusie lag voor de hand. De plaats delict was te voet of met de fiets via verschillende wegen bereikbaar, maar niet met de auto.

‘Wie heeft het lijk gevonden?’

‘Twee joggers.’

Coens knikte naar de mannen die een bank verder zaten te wachten. Ze waren tegen de dertig en droegen een trainingspak en loopschoenen.

‘Toen ze hier voorbijkwamen en het lichaam zagen, zijn ze het water ingelopen en hebben het op de kant getrokken.’

‘Dat wil dus zeggen dat hun voetafdrukken ook in het zand staan.’

‘Ik vrees van wel, chef.’

Berg gromde iets. Het was een automatische reflex om een lichaam uit het water te halen omdat de kans bestond dat de drenkeling nog leefde, maar daarmee was de plaats delict wel danig gecorrumpeerd.

‘Ik heb hun gegevens,’ zei Coens. ‘Ze hebben al een paar keer gevraagd of ze naar huis mogen. Is dat oké?’

‘Mij goed. Maar dan wel op hun sokken.’

‘Op hun sokken?’

‘Ik wil hun schoenen, Coens. Hoe anders kan Zeebos hun voetafdrukken elimineren?’

‘Is dat nodig, chef? Ik denk dat we ervan kunnen uitgaan dat deze man zelfmoord heeft gepleegd.’

‘Zo, denk je dat?’

‘Jij dan niet?’

‘Het is nog te vroeg om wat dan ook te denken,’ zei Berg.

‘Maar de man had zijn zakken vol stenen gepropt.’

‘We weten niet of hij dat zelf heeft gedaan.’

‘Bedoel je dat...’ Coens liet met een plofje de lucht uit zijn longen ontsnappen. ‘Waarom denk je dat iemand...’

‘Nogmaals, ik denk voorlopig niks,’ brak Berg hem af. ‘Behalve dat we niet te snel conclusies mogen trekken. Ga met die joggers naar het parkeerterrein en laat ze hun schoenen afgeven. Een combi kan hen naar huis brengen.’

‘Goed, chef.’

Berg liep naar Zeebos die nog altijd gehurkt bij de voetafdrukken zat.

‘Morgen, Jan.’

Zeebos keek op en mompelde een groet terug. Zijn kale schedel stond vol zweetdruppels.

‘Dat zijn een massa voetafdrukken,’ zei Berg.

‘Vertel mij wat. Ik heb er al elf verschillende geteld. Volgens de joggers komen mensen uit de buurt hier de eenden voeren.’

‘Ik wil afgietsels van alle afdrukken.’

Zeebos richtte zich op.

‘Dat kost uren werk, Thomas. Heeft dat wel zin?’

‘Omdat de man zelfmoord heeft gepleegd, bedoel je?’